

**НАЦІОНАЛЬНА АНАЛІТИЧНА НАУКОВА БАЗА УКРАЇНИ
«СІЧ»
Концепція, механізми реалізації, місце в системі атестації кадрів
вищої кваліфікації
(Проект)**

НАВІЩО ЦЕ ПОТРІБНО

В інших країнах Світу поруч із наукометричними базами даних Scopus та Web of Science існують національні публікаційні ресурси або реєстри, які на рівні держав визнаються як пріоритетні в питаннях публікацій наукових досліджень.

Як це працює:

- Національний ресурс чи реєстр включає перелік наукових журналів, які оцінюються деякими кількісними показниками, наприклад балами,
- іноземні видання можуть бути включені в ці ресурси / реєстри, якщо в них публікуються науковці з цієї країни,
- публікації науковців цієї країни у виданнях, включених в ці ресурси / реєстри, зараховуються в рамках підготовки дисертацій як частина вимог, поруч із публікаціями у виданнях, індексованих Scopus та Web of Science
- найкращі Національні ресурси, які відповідають усім вимогам Web of Science можуть зайти в базу Web of Science як повноправна підбаза, відповідно усі журнали, що туди включені, індексуються Web of Science

Таким чином, Національні публікаційні ресурси або реєстри в даній державі формально прирівнюються до Scopus та Web of Science. Це підіймає значущість національних наукових досліджень всередині держави та стимулює науковців своєї країни для створення наукових продуктів, важливих для розвитку держави.

МІЖНАРОДНИЙ РІВЕНЬ

Міжнародний рівень для наукового видання визнається сьогодні через:

- його індексацію наукометричними базами даних (НБД) Web of Science та Scopus,
- наявність в спеціалізованих базах за науковими напрямками, агрегаторах баз даних, репозиторіях, бібліотеках.

За «найвищий рівень» прийнято індексацію НБД Scopus та Web of Science

Чому це саме так:

- названі НБД представляють собою інструменти аналітики, які дозволяють оцінювати кількісно якість наукових видань,
- набір комплексу вимог для включення видання в перелік видань, індексованих цими ресурсами, є певним гарантом його якості, що примушує видання слідкувати за дотриманням цих вимог, щоб продовжувати індексуватися,
- Scopus та Web of Science є «розкрученими» брендами,
- Вимога публікуватися у виданнях, індексованих Scopus та/чи Web of Science є зручним рішенням, бо це знімає відповідальність в процесі оцінювання якості публікацій: усі в Світі так роблять та прийняли ці «правила гри», то ж навіщо ще щось видумувати.

Висновок:

вимога публікуватися у виданнях, індексованих Scopus та/чи Web of Science, на сьогодні є обов'язковою, бо це загальноприйнятий рівень визнання на світовій науковій арені

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ МІЖНАРОДНИХ ПУБЛІКАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

порівняльна таблиця

Ресурс	Країна-власник ресурсу	Характеристики (переважно)					
		Наявність інструменту у наукометрії	Доступ до повного тексту публікації	Рецензування рукописів	Прозорість оцінки якості публікацій	Збереження авторських прав за авторами	«Розкрученість» ресурсу
Web of Science	США	+	−/+*	?***	−	−	+
Scopus	Нідерланди	+	−/+*	?***	−	−	+
InGraph Platform	Англія	+	+/_**	+	+	+	−
Репозиторії, агрегатори баз даних, бібліотеки	Різні, залежно від ресурсу	−	+/_	Поза сферою діяльності ресурса			Залежить від країни, з якою афілійований ресурс
* Доступ визначається Видавцем. В разі відкритого доступу автор сплачує за публікацію							
** Доступ визначається Автором. В разі закритого доступу ресурс сплачує автору по факту скачування публікації користувачам							
*** Процедури рецензування передбачені видавцями, чиї видання індексуються Web of Science та Scopus							

Висновки:

- Web of Science та Scopus – це інструмент оцінювання якості публікацій наукометричними показниками, що дозволяє рейтингувати журнали та науковців, а завдяки цьому опосередковано університети;
- Web of Science та Scopus не надають доступу до повних текстів публікацій, а надають лише наукометричний інструмент для оцінки якості публікацій;
- для ознайомлення з повним текстом публікації, у разі закритого доступу до повного тексту, читач має сплатити видавцеві журналу, що індексується Web of Science та Scopus, автор має віддати свої авторські права видавцеві;
- Оцінка якості наукових рукописів безпосередньо Web of Science та Scopus не проводиться, цим займаються безпосередньо видавці через залучення рецензентів, тому процедури оцінки якості публікацій в розрізі усіх журналів, що індексуються Web of Science та Scopus, є непрозорими
- Web of Science та Scopus є найбільш авторитетними світовими ресурсами індексації, насамперед через наявність інструменту наукометрії та «розкрученості» своїх брендів;
- InGraph Platform має прозорий інструмент оцінювання якості наукових публікацій, надає доступ до повних текстів за власним вибором автора, не забирає авторські права, але на сьогодні не є «розкрученим» ресурсом;
- Інші ресурси (репозиторії, агрегатори баз даних, бібліотеки) є лише місцем зберігання публікацій.

СІЧ
як інтегральне рішення
з потенціалом всесвітнього визнання:
або як підбаза Web of Science,
або як повна альтернатива на міжнародному рівні для Web of Science
та Scopus в якості самостійного ресурсу

Обґрунтування амбіційності СІЧ:

СІЧ має бути побудована таким чином, щоб урахувати переваги Web of Science та Scopus, але усунути їх недоліки.

Це може бути досягнуто за виконання таких вимог:

- наявність інструменту оцінювання якості наукових публікацій, не заснованих лише на показниках цитованості (як основних наукометричних показників, що дозволяють рейтингувати журнали, науковців, університети);
- забезпечення відкритого доступу до повного тексту публікацій;
- прозорість оцінки якості рукописів (рецензування);
- збереження авторських прав за авторами.

Через реалізацію усіх цих вимог з часом може бути забезпечена «розкрученість» **СІЧ** до рівня Web of Science та Scopus та зайняття нею авторитетної ніши на світовому рівні.

Висновок:

СІЧ має розглядатися як інтегральне рішення, що не лише включає переваги та усуває недоліки існуючих світових авторитетних ресурсів, але й має переваги через більш розвинутий інструментарій оцінювання якості наукових публікацій та більшу прозорість цього процесу.

Як має формуватися СІЧ (концептуальне рішення)

Національна аналітична наукова база України (СІЧ) формується виключно з журналів **Категорії Б1**.

Щоб бути включеними до **Категорії Б1** журнали мають задовольняти набору критеріїв, які враховують міжнародні вимоги щодо політики видань, якості та затребуваності, і, відповідно до цього, розподіляються на два блоки критеріїв:

Блок критеріїв №1 – це критерії відповідності журналів до міжнародних норм.

Блок критеріїв №2 – це критерії відповідності журналів вимогам якості та затребуваності за кількісними показниками.

Створення **СІЧ** передбачає трирічний період:

- Протягом першого року формується база журналів **Категорії Б1** з існуючих журналів Категорії Б на основі відбору тих журналів, що відповідають Блоку критеріїв №1. Відбір проводиться групою експертів в області наукового видавництва, наукометрії та бібліометрії.
- Протягом другого року створюється цифрова платформа з інформаційно-математичним інструментарієм, побудованим за принципом використання шкал якості та затребуваності видань.
- Протягом третього року проводиться оцінювання розробленим інформаційно-математичним інструментарієм журналів, вже включених до **Категорії Б1**, а також журналів з існуючої Категорії Б, які протягом першого року виконали вимоги Блоку критеріїв №1. В разі відповідності журналу вимогам Блоку критеріїв №2 він остаточно включається до **Категорії Б1**, в іншому разі не включається до нього, або виключається на період один рік.

Процес оцінювання кожного журналу на відповідність вимогам **Категорії Б1** здійснюється автоматично кожен рік.

**ВИМОГИ,
яким має задовольняти СІЧ
щоб розглядатися як інтегральне рішення
оцінювання наукових видань
з потенціалом світового видання**

**Вимоги світових ресурсів,
зокрема Web of Science та
Scopus**

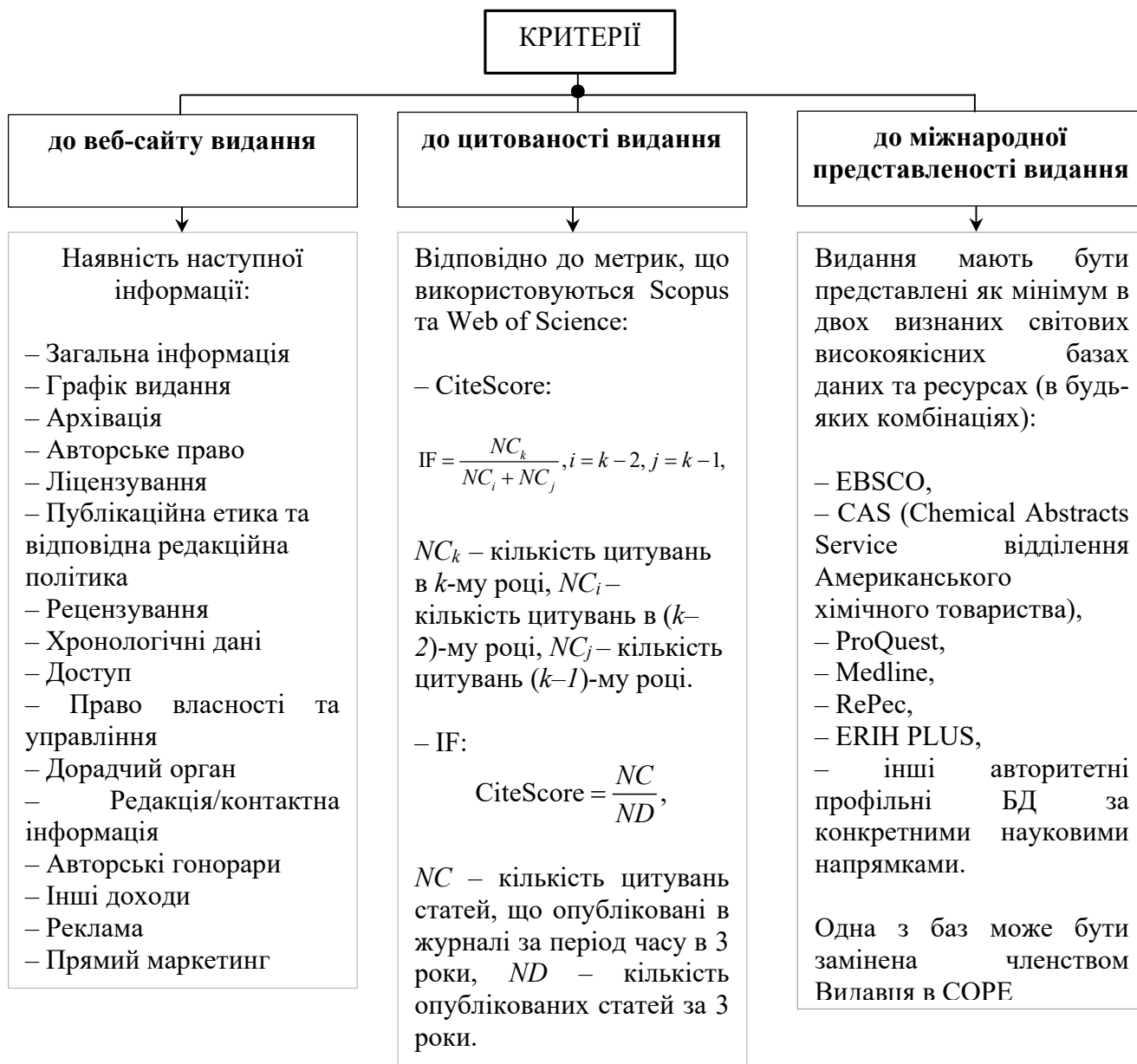
**Додані вимоги, що надають переваги
перед Web of Science та Scopus
з точки зору об'єктивності оцінювання**

Усім цим вимогам мають задовольняти журнали Категорії Б1

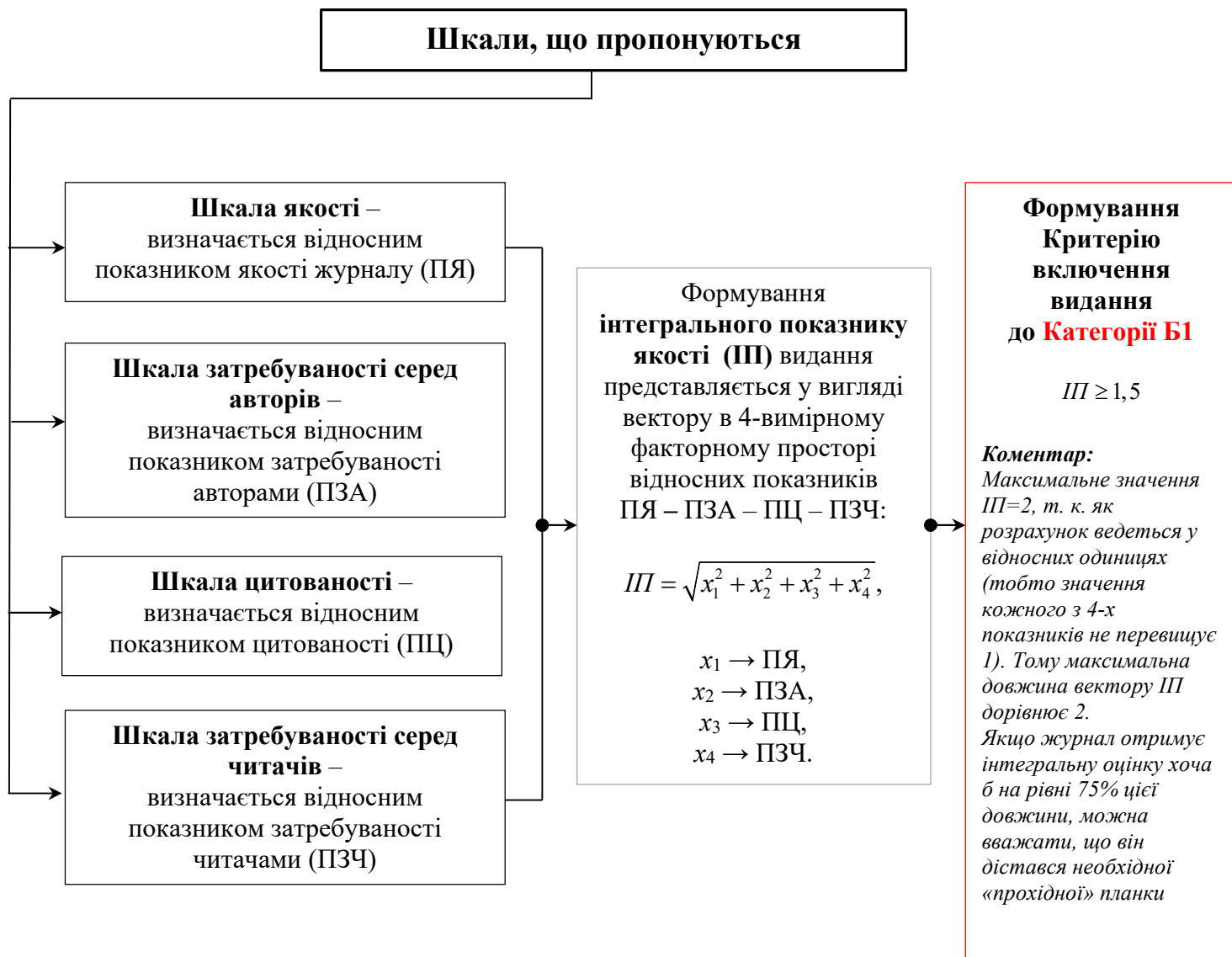
ВІДПОВІДНІСТЬ ЖУРНАЛУ ВИМОГАМ ДО ВКЛЮЧЕННЯ ВИДАННЯ ДО КАТЕГОРІЇ Б1

КРИТЕРІЇ ВІДПОВІДНОСТІ ЖУРНАЛУ ДО МІЖНАРОДНИХ НОРМ

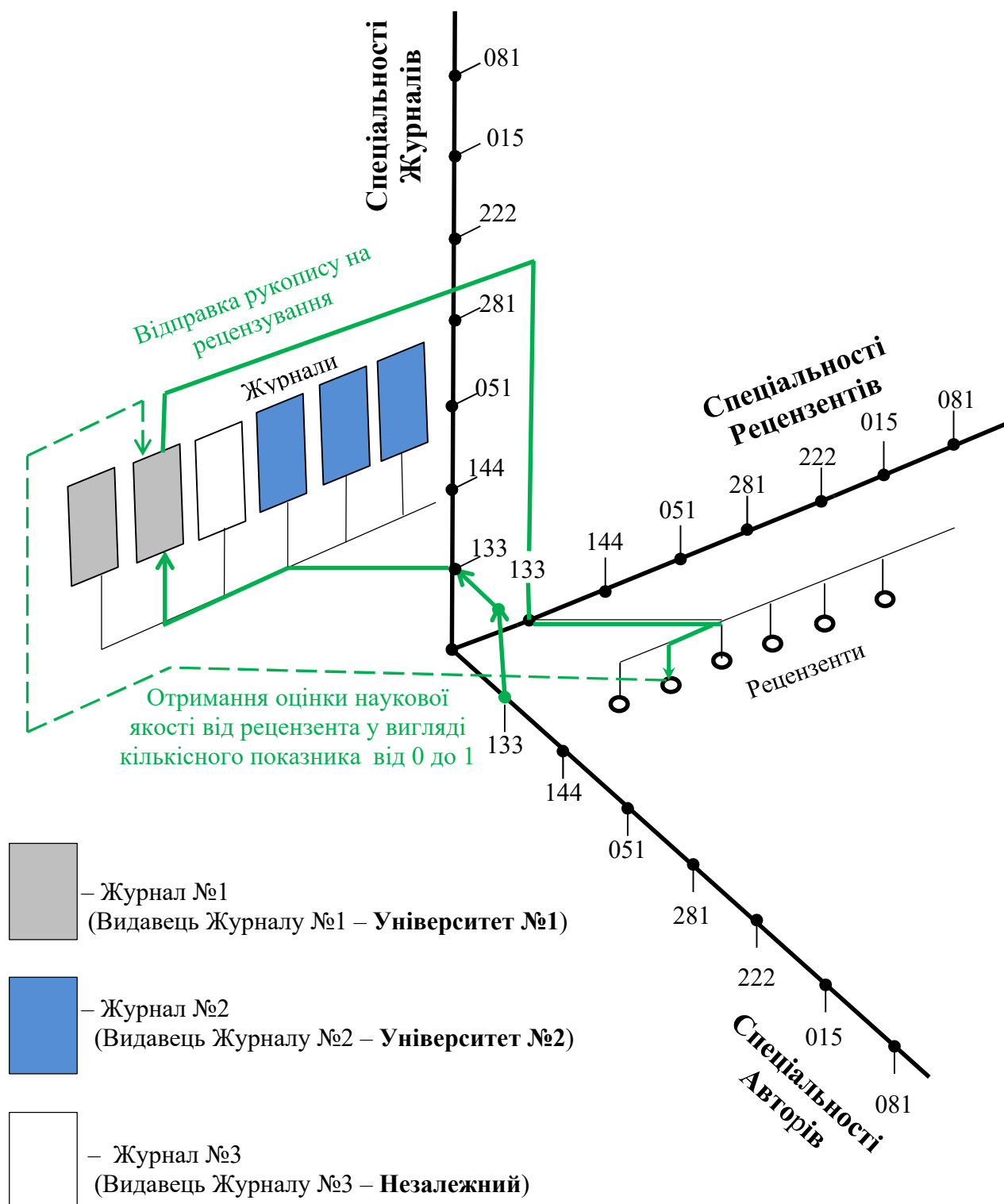

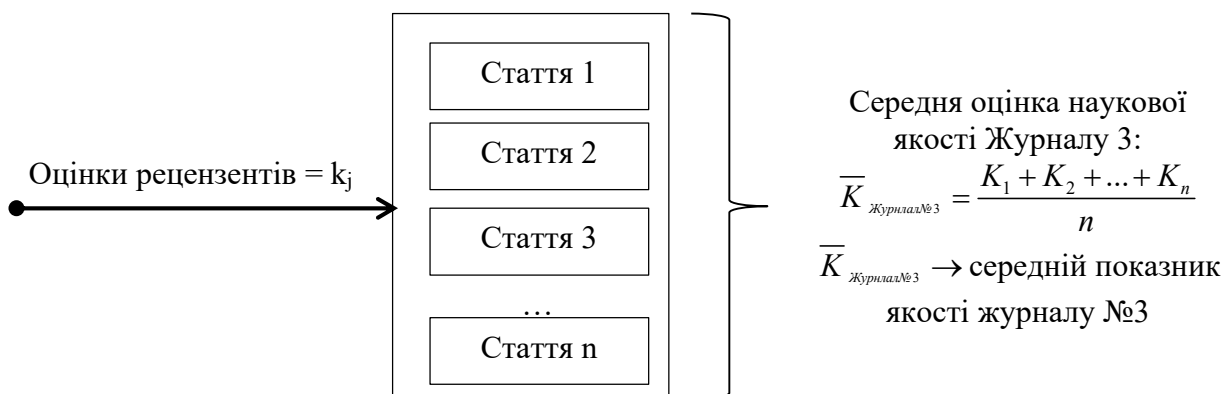
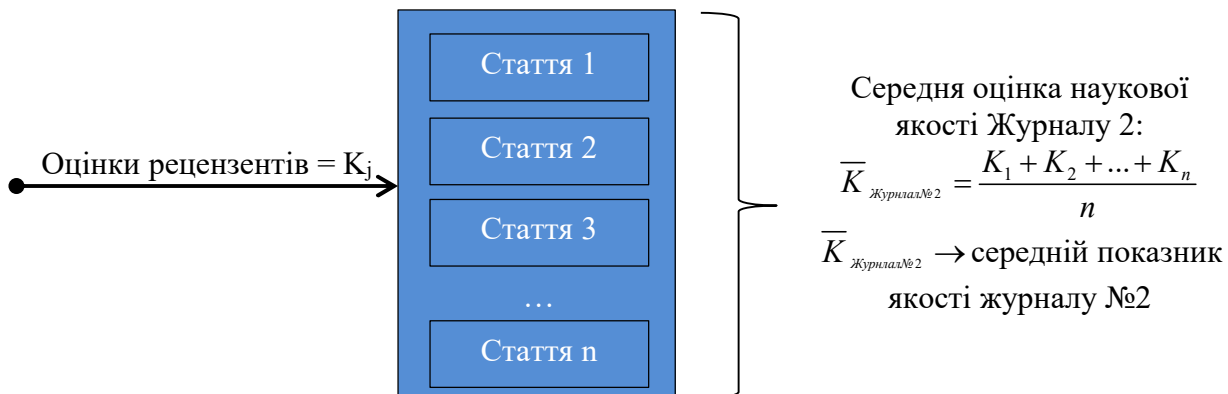
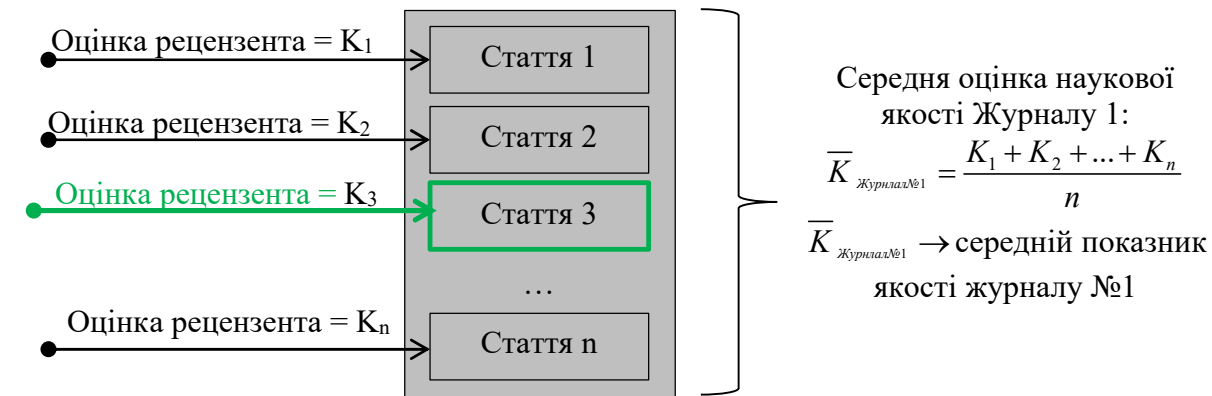
КРИТЕРІЙ ВІДПОВІДНОСТІ ЖУРНАЛУ ВИМОГАМ ЯКОСТІ ТА ЗАТРЕБУВАНOSTІ ЗА КІЛЬКІСНИМИ ПОКАЗНИКАМИ

ПОБУДОВА ШКАЛ ЯКОСТІ ТА ЗАТРЕБУВАНOSTІ ВИДАННЯ

ФОРМУВАННЯ ШКАЛИ ЯКОСТІ ЖУРНАЛУ

Визначення журналу найкращої якості

$$K_{\max} = \max \overline{K}_L,$$

де L – кількість журналів за даною спеціальністю (в даному прикладі це спеціальність 133)

Визначення відносного показника якості журналу (ПЯ)

$$ПЯ = \frac{K_{\text{журналу}}}{K_{\max}}$$

Варіанти чисельних оцінок, за якими рецензенти оцінюють якість статей:

- 1 (найвища якість);
- 0,75 (потрібне несуттєве доопрацювання);
- 0,5 (потрібне певне доопрацювання);
- 0,25 (потрібне істотне доопрацювання);
- 0 (не якісна стаття).

ПРИКЛАД
визначення відносного показника якості журналу (ПЯ)

Статті в журналах	Оцінки статей від рецензентів для журналів		
	Журнал №1	Журнал №2	Журнал №3
1	0,5	0,75	0,5
2	0,75	0,75	0,75
3	0,75	0,75	0,75
4	0,75	0,25	0,75
5	1	0,25	0,75
6	1	0,5	0,75
7	0,25	0,5	0,5
8	0,25		0,5
9			1
10			1
11			0,5
Середня	0,65625	0,535714	0,704545
К_{max}			0,704545
ПЯ	0,65625/0,704545=0,932	0,535714/0,704545=0,760	1

Висновок: найбільш якісним за оцінками рецензентів виявився журнал №3

ФОРМУВАННЯ ШКАЛИ ЗАТРЕБУВАНOSTІ СЕРЕД АВТОРІВ

Ця шкала формується на основі визначення фактичної кількості статей, опублікованих в даному журналі з даної спеціальності з урахуванням припустимої норми, що встановлюється для публікації статей співробітниками університету, який є видавцем даного журналу. Введення цієї норми нівелює можливе використання адміністративного ресурсу по відношенню до авторів, які афілійовані з університетом, що є видавцем даного журналу:

$$ND_{\text{факт}} = ND_{\text{журналу}} - \Delta,$$

$ND_{\text{журналу}}$ – кількість статей, опублікованих в даному журналі за даною спеціальністю протягом попереднього року,

Δ – перевищення норми 25 %, що встановлюється для публікації статей співробітниками університету, що є видавцем даного журналу,

$$\Delta = ND_{aa} - 0,25ND_{\text{журналу}},$$

ND_{aa} – кількість статей, автори яких афілійовані з університетом, що є видавцем даного журналу,

$$PZA_{\text{журналу}} = \frac{ND_{\text{факт}}}{\sum ND},$$

де $\sum ND$ – загальна кількість статей, опублікованих в усіх журналах за даною спеціальністю протягом попереднього року з урахуванням афіліації авторів, округлене до найближчого цілого.

$$PZA_{\text{max}} = \max PZA_N,$$

де N – кількість опублікованих статей в усіх журналах за даною спеціальністю (в даному прикладі це спеціальність 133)

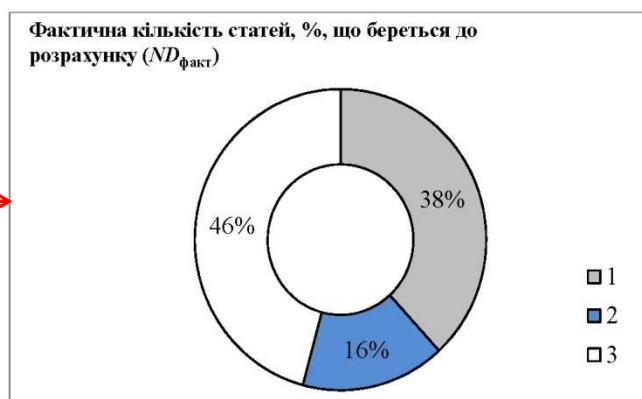
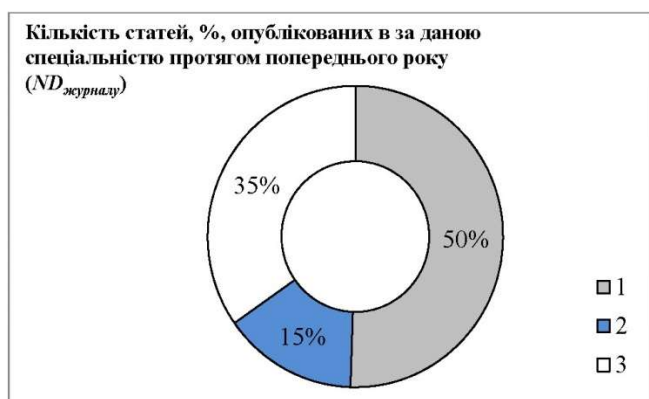
Визначення відносного показника затребуваності авторами (ПЗА)

$$PZA = \frac{PZA_{\text{журналу}}}{PZA_{\text{max}}}$$

ПРИКЛАД
визначення відносного показнику затребуваності авторами (ПЗА)

Журнали	Показники для журналів		
	Журнал №1	Журнал №2	Журнал №3
			
Кількість статей, опублікованих в даному журналі за даною спеціальністю протягом попереднього року ($ND_{\text{журналу}}$)	96		
Кількість статей, опублікованих в i-му журналі за даною спеціальністю протягом попереднього року (ND_i)		28	66
Кількість статей, автори яких афілійовані з університетом, що є видавцем цього журналу (ND_{aa})	65	12	0
Норма 25 %	$0,25 \cdot 96 = 24$	$0,25 \cdot 28 = 7$	
Перевищення норми 25 % (Δ)	$65 - 24 = 41$	$12 - 7 = 5$	–
Фактична кількість статей, що береться до розрахунку ($ND_{\text{факт}}$)	$96 - 41 = 55$	$28 - 5 = 23$	$66 - 0 = 66$
Загальна кількість статей, опублікованих в усіх журналах за даною спеціальністю протягом попереднього року з урахуванням афіліації авторів, округлене до найближчого цілого (ΣND)	$55 + 21 + 66 = 142$		
Показник затребуваності журналу ($ПЗА_{\text{журналу}}$)	$55/142 = 0,387$	$21/142 = 0,148$	$66/142 = 0,465$
$ПЗА_{\text{max}}$	0,465		
ПЗА	$0,387/0,465 = 0,832$	$0,148/0,465 = 0,318$	1

Візуалізація результатів перетворення для створення рівних умов оцінювання ПЗА

ФОРМУВАННЯ ШКАЛИ ЦИТОВАНOSTI

Ця шкала формується на основі визначення кількості цитувань усіх статей даного журналу за даною спеціальністю з публікацій, що індексуються будь-якими Інтернет-ресурсами (Web of Science, Scopus, Google Scholar тощо) протягом попереднього року (за виключенням самоцитувань видання), віднесена до кількості статей, опублікованих протягом попереднього року ($ПЦ_{\text{журналу}}$):

$$ПЦ_{\text{журналу}} = \frac{NC}{ND_{\text{журналу}}},$$

NC – кількості цитувань усіх статей даного журналу за даною спеціальністю з публікацій, що індексуються будь-якими Інтернет-ресурсами, за виключенням самоцитувань видання

$$ПЦ_{\text{max}} = \max ПЦ_L,$$

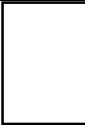
$ПЦ_L$ – кількість цитувань усіх статей в усіх журналах за даною спеціальністю (з публікацій, що індексуються будь-якими Інтернет-ресурсами (Web of Science, Scopus, Google Scholar тощо) протягом двох попередніх років,

L – кількість журналів за даною спеціальністю.

Визначення відносного показнику цитованості (ПЦ)

$$ПЦ = \frac{ПЦ_{\text{журналу}}}{ПЦ_{\text{max}}}$$

ПРИКЛАД
визначення відносного показнику цитованості (ПЦ)

Журнали	Показники для журналів		
	Журнал №1	Журнал №2	Журнал №3
			
Кількість статей, опублікованих в <u>даному</u> журналі за даною спеціальністю протягом попереднього року ($ND_{\text{журналу}}$)	96		
Кількість статей, опублікованих в <u>i-му</u> журналі за даною спеціальністю протягом попереднього року (ND_i)		28	66
Кількість цитувань усіх статей даного журналу за даною спеціальністю з публікацій, що індексуються будь-якими Інтернет-ресурсами (NC)	87	20	67
$ПЦ_{\text{журналу}}$	$87/96=0,906$	$15/28=0,536$	$67/66=1,015$
$ПЦ_{\text{max}}$	1,015		
ПЦ	$0,906/1,015=0,705$	$0,536/1,015=0,528$	1

ФОРМУВАННЯ ШКАЛИ ЗАТРЕБУВАНOSTІ СЕРЕД ЧИТАЧІВ

$$ПЗЧ_{\text{журналу}} = \frac{\sum D}{\sum V},$$

$\sum D$ – загальна кількість скачувань статей даного журналу читачами (з урахуванням обмежень на кількість скачувань одним й тим самим користувачем / читачем, наприклад враховується одне скачування з однієї ІР-адреси) протягом двох попередніх років,

$\sum V$ – загальна кількість переглядів статей даного журналу читачами (з урахуванням обмежень на кількість переглядів одним й тим самим користувачем / читачем, наприклад враховується один перегляд з однієї ІР-адреси) протягом двох попередніх років

$$ПЗЧ_{\text{max}} = \max ПЗЧ_N,$$

де N – кількість опублікованих статей в усіх журналах за даною спеціальністю (в даному прикладі це спеціальність 133) протягом двох попередніх років

Визначення відносного показнику затребуваності серед читачів (ПЗЧ)

$$ПЗЧ = \frac{ПЗЧ_{\text{журналу}}}{ПЗЧ_{\text{max}}}$$

ПРИКЛАД
визначення відносного показнику затребуваності серед читачів (ПЗЧ)

Журнали	Показники для журналів		
	Журнал №1	Журнал №2	Журнал №3
Загальна кількість скачувань статей даного журналу читачами (з урахуванням обмежень на кількість скачувань одним й тим самим користувачем / читачем, наприклад враховується одне скачування з однієї IP-адреси) протягом двох попередніх років (ΣD)	150	98	350
Загальна кількість переглядів статей даного журналу читачами (з урахуванням обмежень на кількість переглядів одним й тим самим користувачем / читачем, наприклад враховується один перегляд з однієї IP-адреси) протягом двох попередніх років (ΣV)	266	124	125
$ПЗЧ_{\text{журналу}}$	$150/266=0,564$	$98/124=0,79$	$125/350=0,357$
$ПЗЧ_{\text{max}}$	0,79		
ПЗЧ	$0,564/0,79=0,714$	1	$0,357/0,79=0,452$

ПРИКЛАД

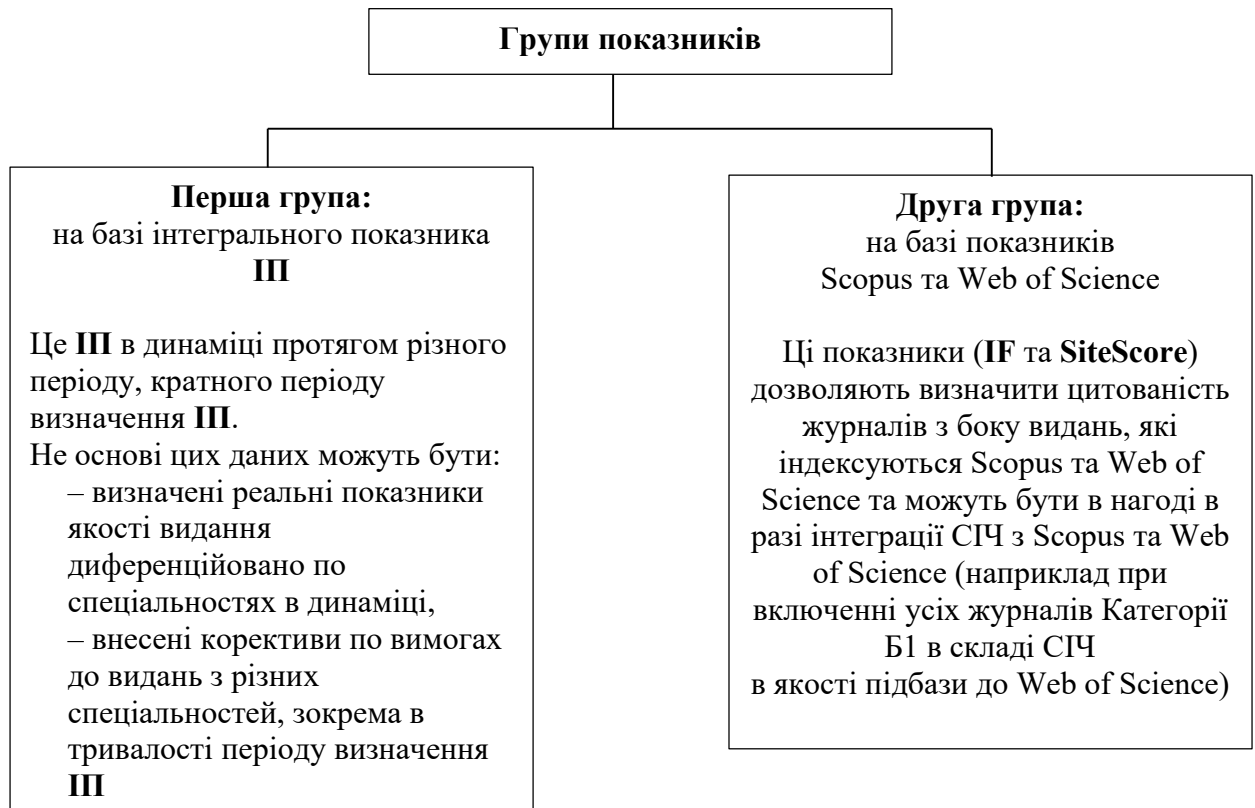
формування інтегрального показнику якості (ІІ) видання у вигляді вектору в 4-вимірному факторному просторі відносних показників

ПЯ – ПЗА – ПЦ – ПЗЧ

та формування Критерію включення видання до Категорії Б1

Журнали	Показники для журналів		
	Журнал №1	Журнал №2	Журнал №3
			
ПЯ	0,932	0,76	1
ПЗА	0,832	0,318	1
ПЦ	0,705	0,528	1
ПЗЧ	0,714	1	0,452
Розрахунок ІІ	$ІІ = \sqrt{0,932^2 + 0,832^2 + 0,705^2 + 0,714^2}$	$ІІ = \sqrt{0,76^2 + 0,318^2 + 0,528^2 + 1^2}$	$ІІ = \sqrt{1^2 + 1^2 + 1^2 + 0,452^2}$
ІІ	1,603	1,399	1,79
Критерій включення видання до Категорії Б1	$ІІ \geq 1,5$		
ВИСНОВОК	Включити	Не включати / виключити	Включити

Додаткові кількісні та наукометричні показники

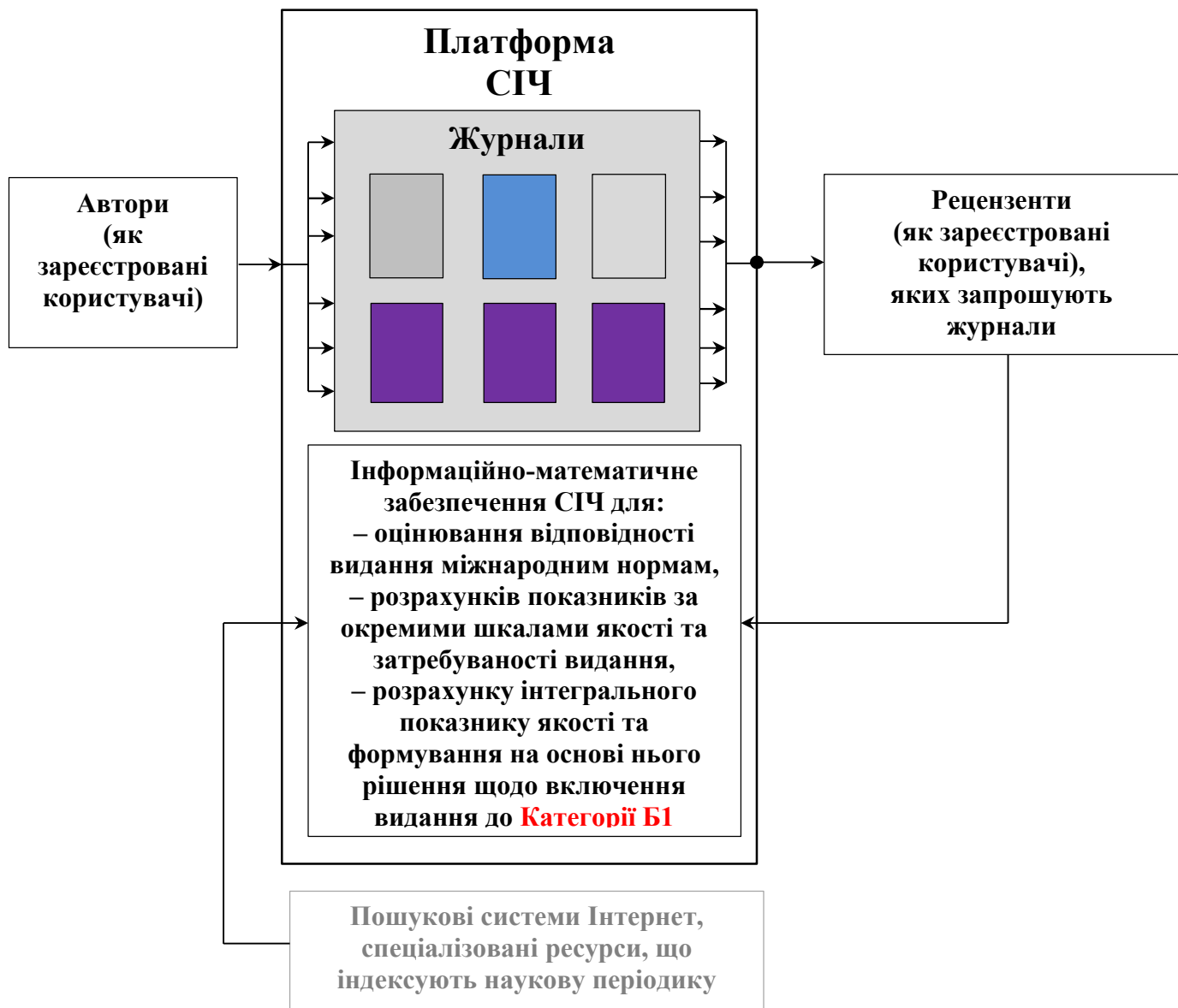
Можливі зловживання з боку видань та видавців та механізми захисту

Показники по шкалах	Можливі маніпуляції (моделювання ситуації)	Механізм захисту
Показник наукової якості (ПЯ)	Редакція видання, що належить університету, звертається до рецензентів – співробітників університету з проханням прорецензувати рукопис та поставити високу оцінку	На рівні технічної реалізації платформи СІЧ рецензенти, що є співробітниками установи-видавця даного журналу, виключаються з числа потенційних рецензентів цього рукопису
Показник затребуваності видання авторами (ПЗА)	Керівництво університету розпоряджується, щоб усі співробітники, аспіранти, докторанти, студенти публікувалися лише у виданнях свого університету	На рівні інформаційно-математичного забезпечення та технічної реалізації платформи СІЧ відбувається нівелювання дії адміністративного ресурса
Показник цитованості видання (ПЦ)	Керівництво університету розпоряджується, щоб усі співробітники, аспіранти, докторанти, студенти цитували в першу чергу дане видання, видавцем якого є свій університету	На рівні технічної реалізації платформи СІЧ виключається самоцитування видання
Показник затребуваності видання читачами (ПЗЧ)	Керівництво університету розпоряджується, щоб усі співробітники, аспіранти, докторанти, студенти скачували якнайбільше статті журналів свого університету	На рівні технічної реалізації платформи СІЧ: 1. Скачування та перегляд зараховується лише з однієї ІР-адреси з урахуванням лише однієї дії: користувач зайшов і прийняв для себе лише одне рішення – обмежитися переглядом метаданих чи скачати статтю. 2. За підсумком набраної статистики протягом трьох років визначаються статистичні характеристики по даному показнику і в разі виявлення пікового перевищення значення проводиться додаткова перевірка видання на предмет маніпуляцій. В разі підтвердження факту маніпуляцій, видання виключається з Категорії Б на період трьох років.

Додатково: маніпуляція по одному з показників може не забезпечити значного впливу на підсумкове значення ІІІ через його багатомірність, але буде видимою в процесі аналізу даних.

ТЕХНІЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ СІЧ

СІЧ може бути розгорнута на основі використання **Open Journal Systems (OJS)** на базі існуючої платформи «[Наукова періодика України](#)», за необхідності інтеграції з іншими ресурсами, що дозволяють забезпечити комунікації між авторами, журналами та рецензентами:

Що очікується від технічної реалізації: об'єктивне оцінювання наукового видання для автоматичного прийняття рішення щодо включення або виключення його з Категорії Б1.

Тобто:

- з процесу прийняття рішення щодо включення / виключення вилучаються люди,
- видання можуть чесно конкурувати, що є стимулом для підвищення якості

Місце СІЧ в системі атестації кадрів вищої кваліфікації

Публікація результатів дисертаційних досліджень або досліджень в рамках підвищення кваліфікації (отримання наукових звань) у виданнях, що знаходяться в **СІЧ**, включається до загальних вимог МОН щодо опублікування результатів наукових досліджень.

Зважаючи на необхідність забезпечення умов інтеграції із світовими ресурсами та задля створення додаткових можливостей для українських науковців стосовно розширення можливостей розповсюдження результатів своїх досліджень на світовій арені, а також з урахуванням інтегративних можливостей **СІЧ**, мають бути внесені корективи/зміни до Вимог та Порядків:

- про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук,
- про порядок присудження ступеня доктора філософії (в частині публікацій),
- про порядок присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам (в частині публікацій).

МОЖЛИВІ КОРЕКТИВИ
до Вимог та Порядків присудження наукових ступенів та звань
(в частині публікацій)
з урахуванням введення Категорії Б1 та створення СІЧ

ПРО ОПУБЛІКУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЙ НА ЗДОБУТТЯ НАУКОВИХ
СТУПЕНІВ ДОКТОРА І КАНДИДАТА НАУК

Основні наукові результати дисертації (виконаної у формі рукопису, монографії, наукової доповіді) на здобуття наукового ступеня доктора наук

Відповідно до пункту 8 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня <u>доктора наук</u>, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року № 1197	
Існуючий варіант	Варіант, що пропонується
2. Установити, що: 1) основні наукові результати дисертації (виконаної у формі рукопису, монографії, наукової доповіді) на здобуття наукового ступеня доктора наук має бути висвітлено не менше ніж у 20 наукових публікаціях, які розкривають основний зміст дисертації. До таких наукових публікацій належать: статті у наукових виданнях, включених до Переліку наукових фахових видань України; статті у наукових періодичних виданнях інших держав із напрямку, з якого підготовлено дисертацію; не менше ніж три статті, а з 01 вересня 2024 року не менше ніж п'ять статей з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію здобувача, опублікованих щонайменше у двох різних періодичних виданнях, включених до категорії «А» Переліку наукових фахових видань України, або у закордонних виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus;	<i>Без змін</i> статті у наукових виданнях, включених до Переліку наукових фахових видань України, <i>з яких не менше ніж три публікації у виданнях Категорії Б1, з урахуванням умови не більше ніж однієї публікації у виданнях університету/установи, в якому працює здобувач;</i> <i>Без змін</i> не менше ніж три <i>публікації</i>, а з 01 вересня 2024 року не менше ніж п'ять <i>публікацій</i> з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію здобувача, опублікованих щонайменше у двох різних періодичних <i>(мають ISSN-номер) або у неперіодичних (мають ISBN-номер) виданнях, включених до категорії «А» Переліку наукових фахових видань України, або у закордонних періодичних або неперіодичних виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science та/або Scopus; публікацією вважається або стаття для періодичних видань, або глава колективної монографії для неперіодичних видань, що індексуються в базах даних Web of Science та/або Scopus, з дотриманням умови, що в одній колективній</i>

не більше ніж два патенти на винахід, що пройшли кваліфікаційну експертизу; не більше ніж дві (два) монографії (розділи у колективних монографіях); не більше ніж один посібник (для дисертацій з галузі педагогічних наук). Наукова публікація у виданні, віднесеному до першого і другого квартилів (Q1 і Q2) відповідно до класифікації SCImago Journal and Country Rank або Journal Citation Reports, прирівнюється до трьох публікацій, у виданні, віднесеному до третього квартиля (Q3), - до двох публікацій. Мінімальна кількість публікацій, які розкривають основні наукові результати дисертації, має становити не менше ніж десять. Захист докторської дисертації у вигляді наукової доповіді може відбуватися за наявності не менше ніж десять публікацій, які розкривають основні наукові результати дисертації, у виданнях, віднесених до першого і другого квартилів (Q1 і Q2) відповідно до класифікації SCImago Journal and Country Rank або Journal Citation Reports. За темою докторської дисертації не зараховуються наукові публікації, опубліковані у виданнях держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором;	монографії зараховується не більш ніж однієї глави (публікації); <i>дві з п'яти таких публікацій можуть бути замінені двома публікаціями у виданнях Категорії Б1</i> <i>Без змін</i> <i>Без змін</i> <i>Без змін</i> <i>Без змін</i> <i>Без змін</i> <i>Без змін</i>
---	---

Основні наукові результати дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук

«Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 08 жовтня 2019 року за № 1086/34057, із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 496 від 27.05.2022	
Існуючий варіант	Варіант, що пропонується
2) основні наукові результати дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук має бути висвітлено не менше ніж у трьох наукових публікаціях, які розкривають основний зміст дисертації. До таких наукових публікацій належать: щонайменше одна стаття у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу, з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію здобувача; статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України (замість однієї статті може бути зараховано монографію або розділ монографії, опублікованої у співавторстві). Наукова публікація у виданні, віднесеному до першого - третього квартилів (Q1 - Q3) відповідно до класифікації SCImago Journal and Country Rank або Journal Citation Reports, прирівнюється до двох публікацій.	2) основні наукові результати дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук має бути висвітлено не менше ніж у п'яти наукових публікаціях, які розкривають основний зміст дисертації. До таких наукових публікацій належать: Без змін статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, з яких не менше ніж дві публікації у виданнях Категорії Б1, з урахуванням умови не більше ніж однієї публікації у виданнях університету/установи, в якому працює здобувач (замість однієї статті може бути зараховано монографію або розділ монографії, опублікованої у співавторстві) Без змін

ВИМОГИ

до опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук

Існуючий варіант	Варіант, що пропонується
2. Зарахування статей, опублікованих у наукових періодичних виданнях інших держав з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію здобувача, покладається на спеціалізовану вчену раду за умови відповідності такого видання тематичній спрямованості з певної галузі науки (знань), спеціалізації видання, наявності у складі редколегії фахівців з відповідної галузі науки (знань), за якою планується захист дисертації; наявності активного ISSN-номера видання; наявності процедури рецензування публікацій та дотримання виданням редакційної етики. 4. До статей у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу, з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію здобувача, порівнюються публікації у наукових виданнях, включених до категорії «А» Переліку наукових фахових видань України, або у закордонних виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus.	<i>Без змін</i> <i>Без змін</i>

ПОРЯДОК
присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої
вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора
філософії

Відповідно до ПОСТАНОВИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ від 12 січня 2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії {Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 341 від 21.03.2022}	
Існуючий варіант	Варіант, що пропонується
8. Наукові результати дисертації повинні бути висвітлені не менше ніж у трьох наукових публікаціях здобувача, до яких зараховуються: 1) статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України. Якщо число співавторів у такій статті (разом із здобувачем) становить більше двох осіб, така стаття прирівнюється до 0,5 публікації (крім публікацій, визначених підпунктом 2 цього пункту); 2) статті у періодичних наукових виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus (крім видань держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором); 3) не більше одного патенту на винахід, що пройшов кваліфікаційну експертизу та безпосередньо стосується наукових результатів дисертації, що прирівнюється до однієї наукової публікації; 4) одноосібні монографії, що рекомендовані до друку вченими радами закладів та пройшли рецензування, крім одноосібних монографій, виданих у державі, визнаній Верховною Радою України державою-агресором. До одноосібних монографій прирівнюються одноосібні розділи у колективних монографіях за тих же умов. Стаття у виданні, віднесеному до	8. Наукові результати дисертації повинні бути висвітлені не менше ніж у п'яти наукових публікаціях здобувача, до яких зараховуються: 1) статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України, з яких не менше ніж дві публікації у виданнях Категорії Б1, з урахуванням умови не більше ніж однієї публікації у виданнях університету/установи, в якому працює здобувач. Якщо число співавторів у такій статті (разом із здобувачем) становить більше двох осіб, така стаття прирівнюється до 0,5 публікації (крім публікацій, визначених підпунктом 2 цього пункту); 2) статті у періодичних наукових виданнях інших держав, серед яких можуть бути видання, проіндексовані у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus (крім видань держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором); Без змін Без змін Без змін

першого - третього квартилів (Q1-Q3) відповідно до класифікації SCImago Journal and Country Rank або Journal Citation Reports, чи одноосібна монографія, що відповідає зазначеним вимогам, прирівнюється до двох наукових публікацій.

Належність наукового видання до першого - третього квартилів (Q1-Q3) відповідно до класифікації SCImago Journal and Country Rank або Journal Citation Reports визначається згідно з рейтингом у році, в якому опублікована відповідна публікація здобувача або у разі, коли рейтинг за відповідний рік не опублікований на дату утворення разової ради, згідно з останнім опублікованим рейтингом.

9. Статті зараховуються за темою дисертації за умови обґрунтування отриманих наукових результатів відповідно до мети статті (поставленого завдання) та висновків, а також опублікування не більше ніж однієї статті в одному випуску (номері) наукового видання.

Статті, опубліковані після набрання чинності цим Порядком, зараховуються за темою дисертації лише за наявності у них активного ідентифікатора DOI (Digital Object Identifier), крім публікацій, що містять інформацію, віднесену до державної таємниці, або інформацію для службового користування.

Не вважається самоплагіатом використання здобувачем своїх наукових праць у тексті дисертації без посилання на ці праці, якщо вони попередньо опубліковані з метою висвітлення в них основних наукових результатів дисертації та вказані здобувачем в анотації дисертації.

Без змін

Без змін

Без змін

Без змін

**II. Основні критерії оцінки науково-педагогічної або наукової діяльності
здобувачів вчених звань відповідно до Порядку присвоєння вчених звань
науковим і науково-педагогічним працівникам,
затвердженого наказом МОН України № 13 ВІД 14.01.2016
{Із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства освіти і науки
[№ 174 від 06.02.2017](#)
[№ 322 від 17.03.2021](#)}**

**ВЧЕНЕ ЗВАННЯ ПРОФЕСОРА
для працівників закладів вищої освіти**

1. Вчене звання професора присвоюють працівникам закладів вищої освіти, у тому числі закладів післядипломної освіти	
Існуючий варіант	Варіант, що пропонується
6) які опублікували після захисту докторської дисертації навчально-методичні та наукові праці у вітчизняних та/або іноземних (міжнародних) рецензованих фахових виданнях, з яких не менше двох публікацій у виданнях, включених до наукометричних баз «Scopus» або «Web of Science» та які мають ISSN-номер, підтверджений на вебсайті Міжнародного центру реєстрації періодичних видань;	6) які опублікували після захисту докторської дисертації навчально-методичні та наукові праці у вітчизняних та/або іноземних (міжнародних) рецензованих фахових виданнях, з яких не менше двох публікацій у виданнях, включених до наукометричних баз «Scopus» або «Web of Science» та які мають ISSN-номер, підтверджений на вебсайті Міжнародного центру реєстрації періодичних видань, або у двох неперіодичних виданнях, індексованих наукометричними базами «Scopus» або «Web of Science» та мають ISBN-номер, та не менше двох публікацій у виданнях Категорії B1

ВЧЕНЕ ЗВАННЯ ПРОФЕСОРА
для працівників наукових установ

2. Вчене звання професора присвоюється працівникам наукових установ	
Існуючий варіант	Варіант, що пропонується
7) які опублікували після захисту докторської дисертації навчально-методичні та наукові праці у вітчизняних та/або іноземних (міжнародних) рецензованих фахових виданнях, з яких не менше трьох публікацій у виданнях, включених до наукометричних баз «Scopus» або «Web of Science» та які мають ISSN-номер, підтверджений на вебсайті Міжнародного центру реєстрації періодичних видань;	7) які опублікували після захисту докторської дисертації навчально-методичні та наукові праці у вітчизняних та/або іноземних (міжнародних) рецензованих фахових виданнях, з яких не менше трьох публікацій у виданнях, включених до наукометричних баз «Scopus» або «Web of Science» та які мають ISSN-номер, підтверджений на вебсайті Міжнародного центру реєстрації періодичних видань, або у трьох неперіодичних виданнях, індексованих наукометричними базами «Scopus» або «Web of Science» та мають ISBN-номер, та не менше трьох публікацій у виданнях Категорії Б1

ВЧЕНЕ ЗВАННЯ ПРОФЕСОРА

для працівників закладів вищої освіти, яким не присуджено ступінь доктора наук

3. Вчене звання професора присвоюється працівникам закладів вищої освіти, у тому числі закладів післядипломної освіти, які здійснюють освітню діяльність за відповідною спеціальністю на відповідному рівні вищої освіти, та вищих духовних навчальних закладів, яким не присуджено ступінь доктора наук, але:

- 1) які мають науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук);
- 2) яким присвоєно вчене звання доцента або старшого дослідника (старшого наукового співробітника);

Існуючий варіант	Варіант, що пропонується
б) які опублікували після захисту докторської дисертації навчально-методичні та наукові праці у вітчизняних та/або іноземних (міжнародних) рецензованих фахових виданнях, з яких не менше чотирьох публікацій у виданнях, включених до наукометричних баз «Scopus» або «Web of Science» та які мають ISSN-номер, підтверджений на вебсайті Міжнародного центру реєстрації періодичних видань;	б) які опублікували після захисту докторської дисертації навчально-методичні та наукові праці у вітчизняних та/або іноземних (міжнародних) рецензованих фахових виданнях, з яких не менше чотирьох публікацій у виданнях, включених до наукометричних баз «Scopus» або «Web of Science» та які мають ISSN-номер, підтверджений на вебсайті Міжнародного центру реєстрації періодичних видань, або у чотирьох неперіодичних виданнях, індексованих наукометричними базами «Scopus» або «Web of Science» та мають ISBN-номер, та не менше чотирьох публікацій у виданнях Категорії Б1

ВЧЕНЕ ЗВАННЯ ПРОФЕСОРА

для діячів культури і мистецтв

4. Вчене звання професора присвоюється діячам культури і мистецтв, педагогічна діяльність яких у відповідності з навчальним планом передбачає індивідуальну роботу з опанування мистецьких вмінь і навичок та безпосередньо впливає на формування професійної майстерності майбутнього митця

Існуючий варіант	Варіант, що пропонується
наукові праці у фахових наукових виданнях України чи провідних наукових виданнях інших держав;	<i>Без змін</i>

ВЧЕНЕ ЗВАННЯ ДОЦЕНТА
для працівників закладів вищої освіти

5. Вчене звання доцента присвоюється працівникам закладів вищої освіти, у тому числі закладів післядипломної освіти	
Існуючий варіант	Варіант, що пропонується
5) які опублікували після захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії (кандидата наук) навчально-методичні та наукові праці у вітчизняних та/або іноземних (міжнародних) рецензованих фахових виданнях, з яких не менше однієї публікації у виданнях, включених до наукометричних баз «Scopus» або «Web of Science» та які мають ISSN-номер, підтверджений на вебсайті Міжнародного центру реєстрації періодичних видань;	5) які опублікували після захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії (кандидата наук) навчально-методичні та наукові праці у вітчизняних та/або іноземних (міжнародних) рецензованих фахових виданнях, <i>з яких не менше однієї публікації у виданнях Категорії Б1, та</i> не менше однієї публікації у виданнях, включених до наукометричних баз «Scopus» або «Web of Science» та які мають ISSN-номер, підтверджений на вебсайті Міжнародного центру реєстрації періодичних видань, <i>або однієї публікації у неперіодичному виданні, індексованому наукометричними базами «Scopus» або «Web of Science», що має ISBN-номер</i>

ВЧЕНЕ ЗВАННЯ ДОЦЕНТА
для діячів культури і мистецтв

6. Вчене звання доцента присвоюється діячам культури і мистецтв	
Існуючий варіант	Варіант, що пропонується
наукові праці у фахових наукових виданнях України чи провідних наукових виданнях інших держав;	<i>Без змін</i>

ВЧЕНЕ ЗВАННЯ СТАРШОГО ДОСЛІДНИКА

7. Вчене звання старшого дослідника присвоюється працівникам закладів вищої освіти або наукових установ

Існуючий варіант	Варіант, що пропонується
5) які опублікували після захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії (кандидата наук) навчально-методичні та наукові праці у вітчизняних та/або іноземних (міжнародних) рецензованих фахових виданнях, з яких не менше двох публікацій у виданнях, включених до наукометричних баз «Scopus» або «Web of Science» та які мають ISSN-номер, підтверджений на вебсайті Міжнародного центру реєстрації періодичних видань.	5) які опублікували після захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії (кандидата наук) навчально-методичні та наукові праці у вітчизняних та/або іноземних (міжнародних) рецензованих фахових виданнях, <i>з яких не менше ніж дві публікації у виданнях Категорії Б1, та</i> двох публікацій у виданнях, включених до наукометричних баз «Scopus» або «Web of Science» та які мають ISSN-номер, підтверджений на вебсайті Міжнародного центру реєстрації періодичних видань, <i>або у двох неперіодичних виданнях, індексованих наукометричними базами «Scopus» або «Web of Science», що мають ISBN-номер.</i>

ВИСНОВКИ

1. В державі має бути Національний публікаційний ресурс, що містить наукові видання, які відповідають найвищим критеріям якості та можуть бути об'єктивно прирівняними до Web of Science та Scopus. Це може дозволити, зокрема:

- інтеграцію його з Web of Science шляхом включення як підбази з відповідним індексуванням Web of Science усіх видань, що включені до такого ресурсу,**
- визнання на світовій науковій арені як самостійного ресурсу, що може повноправно конкурувати із Web of Science та Scopus.**

2. Національним публікаційним ресурсом може бути НАЦІОНАЛЬНА АНАЛІТИЧНА НАУКОВА БАЗА УКРАЇНИ (СІЧ), що має розглядатися як інтегральне рішення, яке не лише включає переваги та усуває недоліки існуючих світових авторитетних ресурсів (Web of Science та Scopus), але є має переваги через більш розвинутий інструментарій оцінювання якості наукових публікацій та більшу прозорість цього процесу.

3. Контентом СІЧ є наукові видання, що кваліфікуються як видання Категорії Б1, яка формується з існуючого переліку Фахових видань Категорії Б, а також інших видань України, які не входять до цієї Категорії, однак задовольняють усім вимогам щодо видань Категорії Б1. Такими вимогами є:

- міжнародні вимоги, на які орієнтуються насамперед Web of Science та Scopus,**
- додаткові вимоги, що формують заданий критерій якості на основі Інтегрального показника якості (ІП). Останній розраховується за кількісними показниками по чотирьох шкалах, що відображають якість видання та його затребуваність серед користувачів.**

4. Результатам створення СІЧ є можливість об'єктивного оцінювання наукового видання для автоматичного прийняття рішення щодо включення або виключення його з Категорії Б1 без участі людей («експертів»).

5. СІЧ може бути розгорнута на основі використання Open Journal Systems (OJS) на базі існуючої платформи «[Наукова періодика України](#)», за необхідності інтеграції з іншими ресурсами, що дозволяють забезпечити комунікації між авторами, журналами та рецензентами.

6. Вимога публікацій у виданнях Категорії Б1 вводиться до загальних Вимог та Порядків присудження наукових ступенів та звань в частині, що стосується вимог публікацій.

7. Має бути розроблена процедура державного ініціювання щодо включення СІЧ в Web of Science в якості підбази з індексуванням усіх видань, що там є.